

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! basisschool Leefschool Eikenkring Lochristi te ZEVENEKEN

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 2717
Instelling GO! basisschool Leefschool Eikenkring Lochristi
Directeur Charlotte BEEUWSAERT
Adres Zeveneken-Dorp 6 - 9080 ZEVENEKEN
Telefoon 09-355.63.40
Fax 09-356.83.65
E-mail eikenkring@pantarhei.be
Website www.eikenkring.be

Bestuur van de instelling GO! scholengroep Panta Rhei
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE

Scholengemeenschap HORTA
Adres Ooievaarsnest 3 - 9050 GENTBRUGGE
CLB CLB vh GO Gent
Adres Voskenslaan 262 - 9000 GENT

Dagen van het doorlichtingsbezoek 28-01-2013, 29-01-2013, 31-01-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 31-01-2013
Datum bespreking verslag met de instelling 19-02-2013

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Jan Devos
Teamleden Liesbet Criel
Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.3 Vaststellingen kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en wiskundige initiatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde	12
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	14
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	18
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Professionalisering	19
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	19
4.2 Begeleiding.....	20
4.2.1 Leerbegeleiding	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	26
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	26
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Basisschool de Eikenkring is een kleine en hechte gemeenschap waar kinderen, begeleiders en ouders in onderlinge samenwerking school maken. De school is gelegen in een agrarisch gebied tussen Lokeren en Gent en beschikt over een aanzienlijke 'groene' buitenruimte waar kinderen ruime kansen hebben tot spelen en ontdekken. De school bevat een mix van kinderen met onderscheiden leerlingenkenmerken en met uiteenlopende sociaal-culturele achtergronden. De motivatie van de schoolkeuze loopt uiteen en het is geen typische buurtschool doordat kinderen ook van verderaf komen. De Eikenkring beschikt als 'leefschool' over een eigen profiel waardoor de school zich onderscheidt van andere scholen in de nabijheid. Recentelijk is er een opvallende toename van het aantal kinderen, vooral op niveau van de kleuterafdeling waardoor de school in de nabije toekomst wellicht verder zal doorgroeien. Er waren nogal wat personeelsswissels en via het vastleggen van afspraken en visie-elementen wil de school stabiliteit en helderheid bieden.

Binnen het schoolteam is een toegenomen aandacht voor outputgegevens duidelijk merkbaar. Door middel van observaties, toetsen en gestandaardiseerde testen krijgen de leerkrachten een beeld op de leerprestaties en op eventuele uitvallers. De schoolloopbaangegevens en de gegevens uit de vervolgscholen worden bijgehouden. Er wordt eveneens gepeild naar de tevredenheid van kinderen, begeleiders en ouders onder meer via een tweejaarlijkse brede bevraging gevolgd door een evaluatieavond. Deze rijke inventaris aan gegevens kan nog meer betekenis krijgen om eventuele acties op kind-, klas- en schoolniveau te plannen en te evalueren.

De kleuterafdeling realiseert een praktijk waarbij vragen en ervaringen van kinderen ernstig worden genomen. De terugkerende routines en technieken en in het bijzonder de projectwerking zorgen ervoor dat de kleuters een samenhangend en uitdagend aanbod krijgen voor wereldoriëntatie. Zij worden uitgedaagd om waar te nemen, te verwoorden, te experimenteren en te onderzoeken. De werking garandeert een voldoende breed aanbod ten aanzien van alle domeinen met bijzondere aandacht voor het domein mens. Voor het leergebied wiskundige initiatie zijn de begeleiders nog sterk zoekende. De kleuters bouwen wiskundige ervaringen op waarin ze kunnen tellen, meten en construeren. Er is aandacht voor wiskundige begrippen maar het ontbreekt aan planmatigheid, doelgerichtheid en volledigheid. Onderwijsdoelstellingen hebben weinig betekenis voor de praktijk. In de planningsdocumenten staat weinig vermeld over dit leergebied en het gericht plannen van wiskundige activiteiten of het wiskundig verrijken van hoeken is nauwelijks merkbaar. De verticale samenhang, de preventieve basiszorg en de systematiek met betrekking tot ontluikende gecijferdheid zijn weinig uitgewerkt. De evaluatie van beide leergebieden kan nog verder doordacht worden.

De lagere afdeling werkt voor wiskunde met een jaarplan en/of een onderwijsleerpakket. De instructie en de lesgang zijn doorgaans doordacht opgebouwd en er zijn voldoende garanties dat de leerlingen een breed en volledig aanbod krijgen. De verticale samenhang wordt bemoeilijkt doordat een jaarplan én twee verschillende onderwijsleerpakketten in gebruik zijn. De leerlingen zijn wiskundig actief en het onderwijsleerproces omvat gevarieerde werk- en groeiperingsvormen maar deze ontstaan zelden vanuit een functionele noodzaak. De preventieve basiszorg, inbegrepen differentiatie, is voorzien maar het luidop verwoorden en uitwisselen van gevonden oplossingsstrategieën kan nog versterkt worden. De remediëring kan soms nog meer ingezet worden op dieperliggende oorzaken en wiskundig inzicht. Er is doorgaans een rijk aanbod aan ondersteunende materialen. De projecten, de hoekenwerking en de kringen zorgen voor een hoge betrokkenheid en een brede benadering ten aanzien van wereldoriëntatie. De begeleiders werken conform de visie die vertolkt is in de bouwstenen van het leerplan. Net als in de kleuterafdeling werken de collega's ervarings- en werkelijkheidsgericht en het aandeel van de kinderen in de inhoud en het verloop van de projectwerking is groot. Ook hier zien we een blijvende aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. De evaluatie van het leergebied, de aandacht voor specifieke vaardigheden en het gebruik en de afstemming van referentiekaders voor tijd en ruimte vormen mogelijke groeipunten.

De school biedt voldoende professionaliseringskansen. De school beschikt over een meerjarenplan op basis

van democratisch gekozen prioriteiten. Er is op fysieke en digitale locaties veel informatie voorhanden en teamleden worden aangemoedigd tot het volgen van nascholingen. Schoolprioriteiten en nascholingstrajecten op teamniveau kunnen doelgerichter worden uitgewerkt. De informele leermomenten zijn voldoende aanwezig maar het gericht leren van en met elkaar kan beter georganiseerd worden. De zorgwerking kreeg een structurering waardoor procedures en het gebruik van instrumenten, overlegvormen en concrete acties voldoende zijn uitgewerkt. De diverse zorgdocumenten zitten nog wat versnipperd en het efficiënte gebruik kan soms beter. Dit geldt ook voor de outputgegevens. Er heerst een klimaat waarin welbevinden, geborgenheid en verbondenheid voorop staan mede dankzij het implementeren op schoolniveau van een methodiek die zich richt op diverse relatiewijzen. De samenwerking met de ouders versterkt eveneens de preventieve basiszorg. De techniek van teamteaching kan nog aan efficiëntie winnen. De afstemming van wederzijdse verwachtingen en acties tussen de kleuter- en lagere afdeling is nodig. Voorzichtigheid is geboden opdat de verhoogde aandacht voor zorg geen aanleiding geeft tot overmatig doorverwijzen, zittenblijven en/of therapeutisering.

Het democratisch beleid is gericht op het gedeeld en gedragen krijgen van beslissingen. De veelvuldige contacten van de directeur met kinderen, begeleiders en ouders zorgen ervoor dat zij deze verschillende schoolparticipanten ook kent. Zij zorgt voor ondersteuning, onderneemt klasbezoeken en geeft gewaardeerde feedback. De leefschoolpedagogie leeft op school en heeft impact tot op de klasvloer. Het optimaler benutten van outputgegevens in de brede betekenis van het woord kan de implementatie van acties op leerling-, klas- en schoolniveau ten goede komen.

Leefschool De Eikenkring wil kinderen, begeleiders en ouders in onderlinge samenwerking betrekken op het schoolgebeuren. De kinderen krijgen er kansen om in een warme sfeer uit te groeien tot democratische, kritische en autonome volwassenen. Het zal de kunst zijn om de positieve elementen uit de leefschoolpedagogie te behouden en te verzoenen met de verwachtingen van de overheid met betrekking tot het nastreven en bereiken van onderwijsdoelstellingen. De motivatie en inzet van het team zijn voldoende groot om deze uitdaging aan te vatten.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

wiskunde
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft in voldoende mate de ontwikkelingsdoelen na. De leefgroepwerking als geheel en de projectwerking in het bijzonder garanderen een brede aanpak waarbij alle domeinen aan bod komen. Belangrijke onderliggende pedagogische en didactische principes ten aanzien van dit leergebied worden gerespecteerd. De kleuterafdeling voorziet in een ondersteunende infrastructuur en een rijk aanbod aan materialen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet niet

De kleuterafdeling streeft in onvoldoende mate de ontwikkelingsdoelen na. De onderwijsdoelstellingen vormen slechts in geringe mate een referentiekader voor het onderwijskundig handelen. Het doelgericht plannen en wiskundig verrijken van de activiteiten en speelwerkplekken gebeurt zelden. Er zijn weinig aanzetten om de verticale samenhang en afstemming met de lagere afdeling te versterken. De evaluatie van het leergebied en de ondersteunende zorg zijn beperkt uitgewerkt. Op teamniveau was er recentelijk weinig aandacht voor de optimalisering/uitbouw van dit leergebied.

3.1.1.3 Vaststellingen kleuteronderwijs: wereldoriëntatie en wiskundige initiatie

Curriculum	Kenmerkend voor de kleuterafdeling is een kind- en ervaringsgerichte aanpak gebaseerd op het vijf-fasenmodel van Carl Medaer. De inbreng van het kind is cruciaal voor de inhoud en het verloop van de activiteiten waaronder de projectwerking. Een lijst met leerplandoelen wordt bijgehouden en aangevuld. Deze lijst met onderwijsdoelstellingen wordt vooral als checklist gebruikt om garanties in te bouwen betreffende het aanbod maar heeft tot op heden nog een beperkte impact op de klaspraktijk.
Onderwijsaanbod	De begeleiders bewaken het aanbod voor wereldoriëntatie door aan te geven tijdens welke activiteiten de leerplandoelen aan bod kwamen: terugkerende activiteiten zoals kalendergebruik, kring of forum, het hoekenwerk maar ook de projecten. Hiervoor worden momenteel papieren overzichtslijsten gebruikt en de elektronische agenda wat nog zorgt voor dubbel werk maar de school overweegt om over te stappen naar uitsluitend een elektronische registratievorm. Ook voor wiskunde hanteren de begeleiders een checklist met onderwijsdoelstellingen voor de domeinen getallen, meten en ruimte. De overzichtslijsten tonen aan dat het aantal geplande onderwijsdoelstellingen soms zeer laag zijn en dat er eveneens grote interindividuele verschillen bestaan in de aandacht voor de diverse domeinen. Doorgaans scoort 'getallen' beter in vergelijking tot de andere domeinen. Het is twijfelachtig of deze lijsten een accuraat overzicht bieden van de werking.
Referentiekader	
Planning	
Evenwichtig en volledig	
Samenhang	
Brede harmonische vorming	
Actief leren	

De aangewende technieken zoals project- en hoekenwerking in combinatie met diverse kringen zorgen ervoor dat het aandeel van de kleuters groot is in het procesmatig aanpakken van het leergebied wereldoriëntatie. Projecten ontstaan vaak vanuit de kring of soms vanuit andere activiteiten zoals wandelingen. De diverse voorstellen komen aan bod en worden gestemd. Deze worden mede gestructureerd door het ordenen van ideeën en vragen volgens de rubrieken hoofd, hart en handen. De begeleiders vullen aan met domeinen die anders minder aan bod zouden komen zonder dat er sprake is van een model of systeem van projectverrijking. Het doelgericht plannen van activiteiten of verrijken van de hoeken in functie van het leergebied wiskundige initiatie gebeurt nog zelden ondanks het feit dat het aandeel van de leerkracht in het aanbrengen van ervaringsituaties groter is in vergelijking tot wereldoriëntatie. In de planningsdocumenten staan verschillende soorten onderwijsdoelstellingen vermeld en er zijn weinig sporen van wiskundige activiteiten terug te vinden.

De begeleiders benaderen het leergebied wereldoriëntatie voldoende breed door de variatie in en de brede uitwerking van de thema's. Raket, paarden, ridders en prinsessen, politie, post, gevoelens, ... vormen een greep uit het projectenaanbod. Hierbij gaat het meestal om vrije thema's naast enkele vaste kalendergebonden thema's. Ook de diversiteit aan kringen zoals toon- en vertelkring, onthaal- en afsluitkring, axenkring, nieuwskring, conflictkring, ... dragen bij tot een brede blik op de wereld. Van bij de jongsten wordt gewerkt rond gevoelens en inlevingsvermogen. Een methodiek voor interactiewijzen wordt gehanteerd in kringen en taken. Aangezien welbevinden en geborgenheid centraal staan, treedt het domein mens opvallend op de voorgrond. Het bezoeken van een manège of het spelen met geld in de winkel geven invulling aan het domein maatschappij. De kleuters verkennen de natuur via wandelingen, het tekenen van de weerkalender en projecten zoals paarden. De kleuters leren omgaan met de tijd via het kalendergebruik of een zandloper die de beschikbare tijd aangeeft. De ruimtelijke oriëntatie wordt gestimuleerd door het bewegen en spelen met grote blokken in de ruimte, het schilderen in het verticale vlak of het bekijken van een gebouw vanuit meerdere perspectieven. De speelwerkhoeven zouden beter voorzien kunnen worden van visuele representaties. De aandacht voor het aanbrengen van pictogrammen en andere symbolen op hoeken of opbergboxen komt zelden voor. De kleuters leren al vroeg fietsen op school waardoor zij zich veiliger kunnen verplaatsen in het verkeer. Technische inzichten en vaardigheden worden geprikkeld door het experimenteren en vormgeven met ontdekdozen, moeren en bouten, het herstellen van fietsen, het werken in de bouwhoek of met de timmertafel. Gezondheids- en milieu-educatie krijgen kansen door activiteiten zoals zindelijkheidstraining, het organiseren van een fruitdag, het sorteren van afval, ...

Voor het leergebied wiskundige initiatie zijn de begeleiders nog zoekende. Wiskundige aspecten zoals tellen, vergelijken, evenveel leggen, ... komen aan bod in de hoekenwerking, de kringen en tijdens losse momenten en spelletjes tussendoor maar er is nog te weinig oog voor een evenwichtig en volledig aanbod overheen de domeinen. Zo zijn er geen schoolafspraken rond wiskundige begrippen of het gericht intentioneel verrijken van hoeken en projecten. Het hardop verwoorden van mentale processen kan sterker op de voorgrond treden en leerplandoelen zoals pictogrammen in verband met richtingen als symbool hanteren, resultatief schatten, het conservatiebegrip... die een grondiger kennis en gebruik van de leerplannen veronderstellen kunnen intentioneler worden nagestreefd.

De kringen zorgen voor samenhang tussen de activiteiten doordat zij vaak vertrekpunt zijn voor het spelen en werken in de hoeken. De kring is dé plek voor het plannen en evalueren van ondernomen activiteiten. Projecten worden er bevestigd en uitgediept. In het klasbeeld zijn sporen terug te vinden van het lopende project. Zo krijgt de klas het uitzicht van een café waarbij kleuters al knippend en stempelend een eigen menukaart maken of elektrische circuits uitproberen om voor passende sfeerverlichting te zorgen. De tentoongestelde boeken staan in teken van het lopende project.

De begeleiders waken erover dat de kinderen geen twee keer hetzelfde project vorm geven. Tellen, nabouwen en wiskundige begrippen krijgen tijdens het projectverloop oefenkansen. Er ontstaan originele en functionele contexten zoals het oplossen van het ruimtelijk probleem wanneer alle kleuters op hetzelfde moment met hun fietsjes willen vertrekken of het brouwen van een eigen drankje door met behulp van een stappenplan de afgebeelde hoeveelheden af te meten en over te gieten. De verticale samenhang, waaronder het maken van afspraken rond cijfers en getalbeelden, kan aan belang winnen.

De klaspraktijk en de dagelijkse routines zorgen voor een brede en harmonische invulling waarbij de gehele persoonlijkheid van het kind aangesproken wordt. Cognitieve, dynamisch-affectieve en psychomotorische elementen versterken elkaar in onderlinge samenhang. Zo zijn er uiteenlopende kringen (filosoferkring, een muziekring, een relaxatiekring, ...) en hoeken.

De kleuters kunnen volop zelf exploreren, experimenteren en onderzoeken: kunnen we met een lepel water overbrengen in de fles of zijn er betere oplossingen? Op deze wijze nemen de kleuters hun eigen ontwikkelingsproces in handen en worden ze hierin gesteund door de begeleider, het materialenaanbod en de structurering van het dagverloop. Een ander aspect van de klaspraktijk is het werkelijkheidsgericht werken door veelvuldige uitstappen in de onmiddellijke en ruimere omgeving: de schooltuin, de schoolomgeving of een nabijgelegen provinciaal domein. Deze geven aanleiding tot ontdekkingen, waarnemingen en verwoordingen. Het avontuurlijk speelplein en het afgeschermd natuureservaat bieden vele mogelijkheden maar het gebruik kan geïntensifieerd worden. De kleuters zijn wiskundig actief door het maken van constructies met gevormde en ongevormde materialen als klei, het sorteren, het zich oriënteren in kleine en grote ruimtes. Kleuters meten hun stappen of zetten vanuit een patroon een reeks verder in educatieve spelletjes.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Vooreerst zijn er de hoeken zoals onthaalhoek, huishoek, poppenhoek, constructiehoek, ... die de onderwijskundige doelen ondersteunen. De zandbak buiten is in gebruik en de begeleiders willen de buitenhoeken een groter aandeel geven.

Kalenders zoals jaarkalender, weekkalender met verticaal geplaatste dagvoorstelling en weerkalender zijn in alle groepen zichtbaar. Deze kalenders zijn voor de jongsten soms boven niveau en er is nog weinig rekening gehouden met de verticale opbouw. Positief is dat dezelfde weekkalender van de oudste kleuters ook zichtbaar is in de eerste graad van het lager onderwijs.

Visuele weergaves van materialen en opbergboxen en wiskundig verrijkte speelwerkplekken kunnen het vergelijken, ordenen en sorteren verder bevorderen.

Materialen die het zelfstandig onderzoeken stimuleren zoals weegschalen, ontdek materiaal, vergrootglazen, loepotjes, ... zijn voorhanden. Een timmertafel met gereedschap, constructiehoeken voorzien van grote en kleine constructie- en

ontdekmaterialen of fiches met foto's om na te bouwen doen beroep op het technisch en wiskundig inzicht van de kleuters. Ook meer speelse werkvormen komen voor door het beroepenspel, de gevoelensdobbelsteen, knuffels, ... aan te bieden.

De leefgroepen beschikken over heel wat puzzels, opvoedende en wiskundige (denk)spelen die vaardigheden betreffende ontluikende gecijferdheid stimuleren: ruimtelijke oriëntatie, tellen, spelen met grootte, vorm, aantal, ... De leefgroepen bieden voldoende ondersteunende materialen aan: van realia (kastanjes bijvoorbeeld) over unokaarten en smartgames tot en met aangepaste software.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig / representatief

Kindvolgsysteem

Gericht op bijsturing

Algemeen beschouwd verdient de evaluatiepraktijk voor beide onderzochte leergebieden nog verdere aandacht. De klasscreenings omvatten de competenties 'wiskundig logisch denken', 'begrijpen fysische wereld' en 'sociale competentie'. Drie maal per schooljaar ontvangen de ouders een uitgebreid woordrapport. Dit is een kwaliteitsvol instrument dat de leefschoolvisie ondersteunt en tijdsintensief is voor de begeleiders. Dit rapport focust sterk op het domein mens doordat de eerste twee fasen vooral betrekking hebben op welbevinden, betrokkenheid en sociale vaardigheden. De andere domeinen van wereldoriëntatie komen minder sterk op de voorgrond. Het is positief dat deze evaluatie niet enkel gebeurt door de begeleider, al dan niet in overleg met de kleuter, maar ook door de ouders wat het geheel rijker maakt. Het logisch en wiskundig denken zit vervat in fase 3-4 van het woordrapport en biedt een beschrijvende weergave door de begeleider. In de observaties zijn minder sporen terug te vinden en er is onduidelijkheid betreffende de criteria voor het evalueren en scoren van wiskunde. In hun vrije teksten mogen de kleuters tekenen wat ze leuk vonden en de schriftelijke en mondelinge feedback van de begeleiders is steeds aanmoedigend.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

Het opvolgen van kleuters voor competenties en vorderingen gebeurt nog weinig gericht en nauwgezet waardoor er weinig zicht is op de evoluties over de groepen heen. Gezien het om een kleine school gaat krijgen de begeleiders via informele kanalen informatie over hoe de kleuters het stellen in de lagere afdeling. Het grondig doornemen van en reflecteren op de resultaten wiskunde begin tweede leefgroep als een resultaat van de eigen inspanningen in de kleuterafdeling, komt nog niet voor. De klasscreenings geven wel een globaal beeld over de acht competenties die gescoord worden op een vijfpuntschaal. Door het feit dat de methodiek voor het ontwikkelen van diverse relatiewijzen doordrongen zit in de projectwerking, het takenbord, de evaluatie, de gesprekken en de conflicthantering leeft het ook en is het werkzaam op de school.

De intergenerationele samenwerking is een sterk punt. Ouders kunnen aanwezig zijn tijdens de onthaalkring en ook de grootouders worden soms betrokken bij het lopende project. Zo zullen zij ontvangen worden in het ingerichte café.

De projectfiches gaan mee naar de volgende leefgroep maar de vervolgleerkracht heeft weinig zicht op specifieke kennis, inzichten of vaardigheden.

De puzzels zijn gesorteerd naar niveau en er zijn voorbeelden van differentiatie waarbij een vaardige kleuter een moeilijker taak aangeboden krijgt door een toename van het aantal of een verhoogde complexiteit van het materiaal. De teamteaching werkt eerder aanvullend dan versterkend en zou ook ten aanzien van het zorgverbredend werken beter kunnen renderen. Het stimuleren van de ontluikende gecijferdheid kan doelgerichter waardoor de kleuters beter gewapend de lagere afdeling binnenstromen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

De kleuterafdeling wil dit schooljaar haar hoekenwerk verder optimaliseren met bijzondere aandacht voor de buitenhoeken en het spelend leren. Techniek is een inhoudelijk item dat gepland staat voor 2014-15 en het team wil ook graag werken rond meervoudige intelligentie om de kinderen breed en positief te benaderen.
Recentelijk kreeg het leergebied 'wiskundige initiatie' weinig aandacht als schoolprioriteit of als thema voor individuele of teamgerichte professionalisering. Afstemming en sturing rond het ontwikkelingsgericht aanbieden van wiskundige ervaringskansen kan de werking verder optimaliseren.

3.1.1.4 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wiskunde in voldoende mate. Er is gerichte aandacht voor de onderwijsdoelstellingen en een evenwichtig en volledig aanbod zijn verzekerd. De leerlingen gaan actief aan de slag met behulp van diverse werk- en groepeeringsvormen. Hierbij is aandacht voor preventieve basiszorg.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Actief leren

Onderwijsleerpakketten zijn het meest richtinggevend voor de klaspraktijk. De activiteiten verlopen gestructureerd en volgen doorgaans de aangegeven lesgang. Er is aandacht voor instructie en de activiteiten verlopen vrij leerkrachtgestuurd. Enkel bij de jongsten wordt aanvankelijk met een jaarplan gewerkt op basis van de leerplandoelstellingen. De uitgangspunten van het leerplan worden in voldoende mate gerealiseerd en er wordt voldoende tijd geïnvesteerd om het programma rond te krijgen.

Op de weekroosters is wiskunde als een aparte rubriek herkenbaar. In de planningsdocumenten zijn vooral de meer algemene leerplandoelstellingen opgenomen en komen weinig zelf geformuleerde, concrete lesdoelstellingen voor. Nadeel is dat hierdoor de evaluatie van de wiskundige activiteit minder evident is.

Tijdens het eerste trimester van het eerste leerjaar is het jaaroverzicht (zelf ontwikkeld op basis van de leerplandoelen) richtinggevend om vanaf het tweede trimester over te gaan op een onderwijsleerpakket. Vanaf leefgroep drie is een tweede onderwijsleerpakket in gebruik. Deze handleidingen worden vrij strikt gevolgd. De begeleiders vertrouwen erop dat hierdoor de leerplandoelen bereikt worden en de verticale opbouw gerespecteerd blijft.

De domeinen getallen, meten, meetkunde en probleemoplossende vaardigheden komen op een evenwichtige wijze aan bod. Ofwel splitsen de begeleiders de leefgroep parallel op volgens het leerstofjaarklassensysteem ofwel worden zelfstandig werk en instructiemomenten voor beide groepen geschrinkt aangeboden zodat beide leeftijdsgroepen op eigen tempo kunnen vorderen.

Doordat de begeleiders voornamelijk terugvallen op een onderwijsleerpakket komt het geïntegreerd aanbieden van wiskundige activiteiten minder voor. Soms is er een link met de projectwerking om een context te creëren als instap of bij wijze van toepassing. Zo werd tijdens de schooldoorlichting in kleine groepjes een klant-apotheker-rollenspel opgezet als link met het project 'gezondheid' en als toepassing op rekenen met geld. Het gaat echter weinig om een vorm van levend rekenen waarbij een context uit het project functioneel aanleiding geeft tot het uitvoeren van wiskundige operaties.

De verticale samenhang ten aanzien van de pedagogisch-didactische aanpak van

dit leergebied heeft nog groeikansen. Er zijn immers een zelf geconstrueerd jaarplan en twee verschillende onderwijsleerpakketten in gebruik. Een gegradueerde voorstelling van de referentiematen over de groepen heen en afspraken rond het inzichtelijk aanbrengen van de tafels kunnen de onderlinge afstemming versterken.

Niettegenstaande het functioneel toepassen nog groeikansen heeft, zijn de leerlingen overwegend op actieve wijze met wiskunde bezig. De begeleider zorgt voor taken met gevarieerde werk- en groeperingsvormen. Het coöperatief uitwisselen en verwoorden van oplossingsstrategieën kan nog sterker op de voorgrond treden. Werken aan blokkenbouwsels in het hoekenwerk of het bijhouden van de temperatuur overheen de week zijn voorbeelden van de actieve visie op wiskunde.

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

De lagere afdeling beschikt over voldoende materialen om de leerlingen een aantal fundamentele wiskundige inzichten, kenniselementen en vaardigheden te laten verwerven. Zo zijn er wiskundige spellen (triominos, rekendomino, piccolo, ...), educatieve software, rekenpuzzels en rekenraadsels, getalkaarten, splitsdoosjes, Cuisenaire en magneetstaafjes, rekenmachines,... aanwezig. Ook ten aanzien van de domeinen meten en meetkunde beschikt de school over een ruim aanbod aan materialen: passers, tekendriehoeken, klokken, ruimtefiguren, geldstukken en –briefjes, ruimtefiguren, gewichten, ... Er waren ook koffers voor ruimte, wegen, spiegelen, tijd/klokken aanwezig. Leefgroep drie beschikt door de recente groei en nieuwe groeperingswijze verhoudingsgewijs over weinig materiaal en moest tijdens de schoolfase hiervoor terecht in andere leefgroepen om kinderen met rekenproblemen te ondersteunen. In de klassen hangen allerlei referentiekaders voor wiskunde zoals posters uit onderwijsleerpakketten. De lagere afdeling kan hierbij de verticale samenhang nog nakijken en kijken of ook concrete voorwerpen als referentiematen voor kilo, liter, meter, ... in het klasbeeld aanwezig zijn.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing
Leerlingvolgsysteem

Wiskunde is, als een apart luik in het woordrapport, voldoende breed en grondig uitgewerkt. Alle domeinen van het leergebied zijn erin opgenomen. Het gaat hierbij om een doelenrapport waarin de begeleiders op een vierpuntenschaal aangeven in welke mate deze doelen al dan niet voldoende bereikt zijn. Soms zijn de opgenomen doelen nog te algemeen geformuleerd om een goed beeld te geven van de getoetste inzichten en vaardigheden. Opvallend is ook de aanmoedigende stijl waarin gerapporteerd wordt. Elementen van wiskunde zijn opgenomen in de losse individuele observaties en/of in gerichte klasobservaties (bijvoorbeeld rond splitsen). Logisch en wiskundig denken is tevens een te scoren competentie in de meer algemene klasscreening. Methodegebonden toetsen, gestandaardiseerde testen en eindtoetsen geven een objectief beeld van de verworvenheden. De begeleiders evalueren ook terwijl de leerlingen werken aan een taak en de zorgcoördinator komt soms aanvullend observeren om een beeld te hebben van bepaalde leerlingen. De resultaten op de laatst afgenomen eindtoets waren goed en wisselend op de gestandaardiseerde toets in het kader van het leerlingvolgsysteem.

Begeleiding

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De begeleiders verwerven een algemeen beeld over de beginsituatie van de individuele leerlingen en de groep als geheel door de overgangsgesprekken. Observaties (met vermelding van wenselijke differentiatie), toetsen en testen vervolledigen dit beeld. Zij worden vaak gevolgd door frequentie- en

analyselijsten om adequaat te kunnen remediëren.

Het algehele welbevinden vormt de basis van de werking. De leerkrachten anticiperen op mogelijke valkuilen door hier in hun praktijk meer aandacht aan te besteden. Doorgaans is er een kwaliteitsvolle instructie met voldoende aandacht voor de concrete fase maar in sommige gevallen is er nog een te snelle overstap naar de automatiseringsfase. In de tweede en derde leefgroep probeert de school via een ontdebelling van deze leefgroepen meer op het niveau van de kinderen te werken. Methodegebonden tempo- en niveaudifferentiatie komen voor evenals verlengde instructie en afstemming van het materiaalaanbod. Het zelfstandig fichewerk is een geschikt moment om een groepje gericht te ondersteunen. Kinderen die het moeilijk hebben krijgen ondersteuning door materiaal. In sommige gevallen is er een grotere alertheid nodig om niet te sterk terug te vallen op herhaling en inoefening onder de vorm van het aanleren van 'trucs' in plaats van het bevorderen van wiskundig inzicht. Begaafde rekenaars krijgen creatieve denkoefeningen aangeboden en er zijn aparte trajecten voor leerlingen met een aanzienlijke achterstand.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Op schoolniveau zijn er recentelijk geen specifieke acties ondernomen om de deskundigheid betreffende dit leergebied te verhogen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wereldoriëntatie in voldoende mate en conform de achterliggende visie. Het aanbod is voldoende evenwichtig en wordt in samenhang aangebracht. De begeleiders organiseren een kindgerichte, actieve en werkelijkheidsgerichte aanpak voor dit leergebied.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De kinderen sturen in eerste instantie het aanbod rond wereldoriëntatie. De leerkrachten vullen dit aan op basis van de leerplandoelstellingen of van een lijst met de domeinen van wereldoriëntatie en andere leergebieden. Deze doelenlijst, die vaak de vorm aanneemt van een checklist, nemen de leerlingen mee naar de hogere leerjaren. Commerciële onderwijsleerpakketten worden gebruikt als bronnenmateriaal om bijvoorbeeld bijpassende werkbladen of opdrachten aan te bieden. De lagere afdeling werkt conform de tien bouwstenen van het leerplan.

De begeleiders werken projectmatig en ervaringsgericht aan dit leergebied. Vanuit de voorstelronde of andere activiteiten (een bezoek bijvoorbeeld) kunnen projecten ontstaan. De structurering volgens hoofd, hart en handen zorgt ervoor dat de kinderen met hun gehele persoonlijkheid aangesproken worden. Het gaat meestal om projecten die zo'n twee à drie weken duren en die afgewisseld worden met een inoefenweek. Tijdens deze week wordt het projectwerk vervangen door hoekenwerk of door uitbreidingsleerstof die verband houdt met de projecten. Dergelijke weken zijn belangrijk om de ruimte voor keuze en inbreng van de kinderen aan te vullen met het aanbod van de leerkracht. Naast het project- en hoekenwerk vormt de kring een derde belangrijke, geplande techniek die mee invulling geeft aan het leergebied wereldoriëntatie. De kinderen zijn zeer betrokken en vertellen in de kring ronduit over meegebrachte materialen en ervaringen.

De gekozen projecten en de uitwerking ervan zorgen voor een evenwichtig en

volledig aanbod. Projecten zoals de bakker, de winkel, knaagdieren, ruimte, axenroos, gezondheid, vrijetijdsmarkt, edelstenen en mineralen, grote beschavingen uit het verleden, ... overspannen de diverse domeinen van wereldoriëntatie. De algehele leefgroepwerking en de aandacht voor een methodiek rond interacties onder meer via een schoolproject, takenverdeling en conflicthantering maakt dat het domein mens uitdrukkelijk aan bod komt en doorleefd is. Er is een geïntegreerde kring die gelijkaardig gestructureerd is in alle leefgroepen van de lagere afdeling met rubrieken zoals tonen, vertellen, project, nieuws, lees, experimenteer, axen, muziek en toneel welke aangegeven zijn op een kringbord en waarop de leerlingen een wasspeld kunnen plaatsen. De kring is ook de plek waar kalenders en de projectwerking ter sprake komen. Tijdens de meeting bespreken de leerlingen het klasleven en worden er afspraken gemaakt. Het forum is de plaats waar leerlingen hun werkstukken en evoluties kunnen delen met een ruimere groep. De kinderen verkennen de omliggende natuur en de kriebelbeesten verschijnen in de hoeken, de knaagdieren in de klas, ... De (digitale) weerkalender wordt bijgehouden. Er is aandacht voor gezondheid (fruitdag, ...), hygiëne (handen wassen na toiletbezoek) en milieu-educatie (sorteren, bewust omgaan met soorten verpakkingen, ...). De leerlingen leren kennis maken met diverse beroepen onder meer via bezoeken aan de apotheek, de bakker, de sterrenwacht, ... of gaan zelf op zoek naar knuffels aan de hand van een plattegrond. Er is aandacht voor actualiteit dichtbij en veraf en voor bronnengebruik. Wat het domein techniek betreft, zijn er mooie praktijkvoorbeelden (kooi nabouwen voor knaagdieren) maar de invulling is nog leerkrachtafhankelijk. Specifieke vaardigheden zoals kaartvaardigheden, technische vaardigheden, atlasgebruik, determinatietabellen, tijdskadrs, ... kunnen soms meer aandacht krijgen.

Het project- en hoekenwerk aangevuld met overlegfora zoals de kring, de meeting en het forum zorgen voor een domein- en leergebiedoverschrijdende aanpak. Het leergebied wereldoriëntatie is ook een hefboom/vertrekpunt richting andere leergebieden of ter ondersteuning van technische vaardigheden zoals lezen. In de oudste leefgroep gebruikt de begeleider een instrument om ook andere leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen voldoende te betrekken bij de projectwerking. Er is een projectsynthesefiche in gebruik als een soort samenvatting dat gebruikt wordt om de leerkracht van de volgende leefgroep te informeren of als uitgangspunt voor toetsing. De verticale opbouw van projectwerk staat uitgeschreven en er moet minstens vier jaar tussen eenzelfde project zitten.

De projectwerking stimuleert een harmonische ontwikkeling daar zij niet enkel gericht is op kennis en inzichten maar ook op vaardigheden en attitudes. Vrije momenten worden benut om voor te lezen uit een door de leerlingen meegebracht boekje over het project, de kinderen zijn veelvuldig aan het plannen of opzoeken en het werken aan een eindproduct doet meer een beroep op het inzetten en ontwikkelen van vaardigheden.

Een doordacht en efficiënt klasmanagement met gevarieerde werk- en groepeeringsvormen maakt actief leren mogelijk. Een vlotte organisatie ondersteunt de projectmatige, leerling- en werkelijkheidsgerichte aanpak. De kinderen kunnen zelf op een actieve wijze beleven, handelen en onderzoeken. Dit is onder meer mogelijk door het aanbieden van specifieke hoeken zoals zintuigenhoek, opzoekhoek, kookhoek, computerhoek, winkel, ... en het frequent inschakelen van coöperatieve werkvormen. Producten zoals een museum

inrichten of een reportagefilm maken over een onderwerp zetten aan tot een actieve deelname. Er zijn ook projectfiches die motiverende en activerende taken bevatten rond aspecten van het project. De uitstappen (seizoenswandeling, bosklassen, tentoonstellingen, ...) of het uitnodigen van experts (ook ouders) in de klas maken deel uit van een werkelijkheidsgerichte benadering.

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

De lagere afdeling beschikt over een ruim schooldomein en een voldoende rijke infrastructuur. De aanwezige hoeken en materialen zijn voldoende in aantal, motiveren tot actie en stimuleren de ontwikkeling. De leerlingen gebruiken de vele naslagwerken en computers voor opzoekwerk. De projectboeken worden bijgehouden en er is voldoende materiaal om de hoeken te verrijken zoals ontdek- en experimenteerdozen, projectfiches, educatieve spellen (natuurspel, wetenschapsspel, kinderrechts spel, ...), quizzen, cd-roms, ...
In de leefgroepen hangen een aantal referentiekaders voor tijd en ruimte (kaart van België, Europa en wereld, levenslijn, eeuwenband, ...) maar sommige ontbreken, de verticale afstemming en het dynamisch gebruik ervan kunnen nog verbeteren.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing
Leerlingvolgsysteem

In het woordrapport komen een beperkt aantal aspecten van wereldoriëntatie aan bod. Het gaat hier echter vaak over de inzet, het getoonde enthousiasme, de samenwerking, het opzoekwerk ... Dit blijkt uit de evaluatie van de projecten, het hoekenwerk en de kringen. Niet alle domeinen zijn hierin vertegenwoordigd en er is weinig informatie betreffende specifieke wereldoriënterende vaardigheden of kennis/inzichten. Hetzelfde geldt voor het projectblad dat eveneens inzoomt op inzet, samenwerking, opzoekwerk, ... Het domein mens is het meest geëvalueerde domein aangezien het sterk vervat zit in de eerste twee fasen van het rapport. In de klasscreening staat 'begrijpen van fysische wereld' als een te scoren algemeen item. Het gaat hier om de mate waarin de leerlingen over kennis beschikken die ruimer gaat dan de thuis- en schoolomgeving. In de lagere leerjaren worden geen toetsen afgenomen maar dit gebeurt wel voor de hogere leerjaren. Het gaat meestal om eigen toetsen met kennisvragen maar ook toepassingsgerichte vragen zoals atlasgebruik. De school neemt ook deel aan een gestandaardiseerde eindtoets. Deze meer formele evaluatievormen worden aangevuld met observaties tussendoor, evaluaties tijdens kringmomenten en projectvoorstellingen naar anderen. Ook hier gaat het veelal om vragen die peilen naar procesmatige aspecten zoals het verloop, de eigen werkhouding of wat men een volgende keer anders zou aanpakken.

Begeleiding

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Gesprekken, observaties, toetsen en testen geven de begeleiders een beeld over de prestaties van de kinderen maar dit beeld is vaak eenzijdig beperkt tot het domein mens en de eventuele sterktes en evoluties zijn minder duidelijk. Doordat er gewerkt wordt met open vragen en taken kunnen de leerlingen hieraan werken op hun niveau en elkaar ondersteunen dankzij de coöperatieve werkvormen. De aanwezige diversiteit aan sociaal-culturele achtergronden kan zichtbaarder gemaakt worden in het klasbeeld.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Voor het schooljaar 2014-2015 staat techniek als inhoudelijke prioriteit vermeld en in mei zal er een overleg doorgaan rond de mogelijkheden van het schooldomein.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respekteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respekteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

Motivering

De school beschikt over een meerjarenplan tot en met het schooljaar 2014-2015. Dit document is ontstaan door het oplijsten van noden, het houden van functioneringsgesprekken, de ouderevaluatie, ... De verschillende voorstellen zijn democratisch gestemd in betrokkenheid met het voltallige team. De school beschikt eveneens over een professionaliseringsbeleid en een nascholingsplan. Wat vaak ontbreekt zijn de specifieke doelstellingen die men met een gekozen prioriteit of nascholing beoogt.

De aanvangsbegeleiding verloopt aanbod-gestuurd vanuit de scholengroep voor nieuwe leerkrachten rond diverse onderwerpen zoals klasmanagement, leerlingenevaluatie, didactiek, ... Collega's uit dezelfde leefgroep zijn het eerste aanspreekpunt en men kan ook terecht bij de directeur en de zorgcoördinator. Documentatie voor beginnende collega's is terug te vinden op het elektronisch platform. Wie ervoor kiest om op deze school te werken moet bereid zijn enkele cursussen te volgen: de methodeschoolcursus, een cursus rond interactiewijzen en een cursus rond het screenen van welbevinden, betrokkenheid en competenties. Criteria voor het volgen van nascholingen werden vastgelegd: er zijn beperkingen op vlak van tijdsduur en budget, ze moeten haalbaar en zinvol zijn voor het individu, de leefgroep of de school en er dient feedback te volgen op de teambijeenkomst. De directeur doet suggesties, probeert teamleden warm te maken voor nascholingen en de gevolgde nascholingen worden opgelijst. Ook op groepsniveau worden nascholingen gevolgd, bijvoorbeeld tijdens de pedagogische conferenties. Deze zijn soms gelinkt aan de gekozen prioriteiten. Sommige teamvergaderingen hebben een meer inhoudelijk karakter maar ook dan resulteren ze vaak in het formuleren van praktisch-organisatorische afspraken en zijn minder gericht op leren van en met elkaar. De sterktes van individuele leerkrachten zijn gekend en de begeleiders zetten deze ook in ten dienste van de klas- en schoolwerking maar nog minder om andere collega's te versterken in hun pedagogisch-didactisch handelen. Hospiteerbeurten en ontwikkelingsgerichte coaching komen minder vaak voor. Gezien de kleinschaligheid van de school zijn er geen inhoudelijke werkgroepen maar de begeleiders nemen wel deel aan collegagroepen op niveau van verschillende leefschole.

De school beschikt over vakliteratuur verspreid over enkele plaatsen: tijdschriften, projecten van kinderen de afgelopen vijf jaar, (ortho-)didactische werken, diverse methodeboeken, ... De directeur en de zorgcoördinator geven soms vraaggestuurd boeken mee rond het thema 'zorg' of 'leefschool'. Het gericht selecteren en bespreken van kleinere teksten gebeurt nog weinig. Op het digitaal platform staan wel enkele interessante teksten opgeslagen over filosofen, portfolio, hoogbegaafdheid, ... De begeleiders beschikken over informatie betreffende specifieke leer- of ontwikkelingsstoornissen indien dergelijke kinderen tot hun leefgroep behoren. Uiteraard zijn er geregeld vormen van informele vraaggestuurde ondersteuning die aanleiding geven tot het uitwisselen van ideeën of materialen. Zelfevaluatievormen zoals zelfreflectie in de planningsdocumenten is geen cultuur. Ook de ouders en het CLB worden gezien als belangrijke en waardevolle infobronnen.

Aangezien prioriteiten of nascholingstrajecten weinig doelgericht zijn uitgewerkt is het voor de school moeilijk om de impact te evalueren. Wel worden pedagogische conferenties en individuele nascholingen soms op teambijeenkomst besproken en geëvalueerd. Het inzetten van gerichte methodieken ter bevordering van het leerproces zou het effect nog kunnen verhogen.

Door het ontwikkelen van een meerjarenplan toont de school aan dat zij verder vooruit wil kijken dan het lopende schooljaar. De prioriteiten wisselen elkaar jaarlijks af wat voor een strak tempo zorgt. Soms kan het wenselijk zijn omwille van de complexiteit van de vernieuwingsprioriteit of omwille van een voldoende diepe en brede implementatie een prioriteit langere tijd te laten voortduren. Uit het nascholingsplan blijkt dat de directeur en een aantal teamleden ook dit schooljaar nascholing zullen volgen.

4.2 Begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

4.2.1 Leerbegeleiding

Motivering

Alhoewel in het schoolwerkplan elementen zijn opgenomen is de visie op zorg door de meeste leerkrachten weinig gekend. Het organiseren van een goede basiszorg en het wegwerken van gesignaleerde achterstanden bij kinderen staan centraal. Op schoolniveau is er aandacht voor het stimuleren van de technische leesvaardigheid, het optimaliseren van het inschrijvingsbeleid en het gericht omgaan met output. Op niveau van de leefgroepen lopen acties rond het verlengen van de concentratieboog en het omgaan met faalangst.

De preventieve basiszorg is kwaliteitsvol uitgewerkt. De leefschoolpedagogie omvat voldoende elementen die de sociaal-emotionele ontwikkeling ondersteunt. Er is aandacht voor welbevinden, betrokkenheid en verbondenheid in de praktijk en de evaluatie. Deze aspecten worden geëvalueerd door leerling, begeleider en ouders. Het team beschikt over een visie op huiswerk, biedt massagetechnieken en fysieke tussendoortjes aan om de concentratie te verhogen en heeft aandacht voor leren plannen en studeren. De communicatie, betrokkenheid en inbreng van ouders krijgt vorm door deelname aan kringmomenten, werkgroepen en leefgroepvergaderingen, door woordrapporten en oudercontacten, ... Het uitwisselen van oudste kleuters en leerlingen uit het eerste leerjaar draagt bij tot een verlaging van de drempel tussen beide niveaus. De school organiseert aanvullend ook enkele doorschuifdagen waarbij leerlingen kunnen proeven van de werking in een hogere leefgroep. Een stevige preventieve werking door gebruik van teamteaching kan nog aan rendement winnen. In de bovenbouw van de kleuterafdeling zijn meerdere begeleiders aanwezig die elkaar qua sterktes goed aanvullen maar het accent ligt nog vaak op het uitbreiden van het geleid en vrij aanbod in plaats van op het versterkend werken. In de lagere afdeling wordt een tweede begeleider nog vaak ingezet voor het opdelen van de leefgroep voor meer schools-technische aspecten van taal en wiskunde. Dit wringt met het idee van het vormen van een coöperatieve leefgemeenschap.

De school beschikt over een zorgkalender waarbij zorgactiviteiten (testing, vormen van overleg, ...) opgesomd staan die doorheen het schooljaar zijn gepland met vermelding van uitvoerder, materiaal, opvolging en evaluatie.

De zorgcoördinator doet de algehele coördinatie, is betrokken bij verschillende vormen van zorgoverleg, volgt de kinderen op, observeert in de klas, neemt testen af, maakt foutenanalyses en geeft vraaggestuurde ondersteuning onder de vorm van materialen en tips. Om het technisch lezen te ondersteunen ontstond er wekelijks niveaulezen in homogene groepen met ouders en werd dagelijks gelezen met leeskaarten. De acties beperken zich evenwel tot het lager onderwijs zonder ontluikende geletterdheid mee op te nemen. Om de concentratie van enkele kinderen in een leefgroep te verbeteren werkt een begeleider met een bestaande methode die de ganse klas ten goede komt. De actie rond faalangst in een andere leefgroep is eveneens uitgebreid tot de gehele klasgroep. Er is een ICT-programma in gebruik om kinderen met dyslexie te ondersteunen. Aanvullend op de methodiek rond relatiewijzen wordt de klemtoon sterk gelegd op talentontwikkeling. Extra-ondersteuning is mogelijk onder meer dankzij de SES-uren om taalzwakke kleuters te ondersteunen, extra-instructie te bieden of de groep op te splitsen voor taal en wiskunde. In de kleuterafdeling krijgen enkele taalzwakke kleuters extra-impulsen om via concrete materialen en doe-taken hun woordenschat te laten uitbreiden waardoor zij zelfredzamer worden

binnen de context van de school. De input van de klasbegeleiders naar de ondersteunende begeleider is nog minimaal en er is nog niet aan gedacht om haar te betrekken bij MDO-gesprekken over kleuters indien nodig. Er werkt een vrijwilliger op school die de differentiatie in de tweede en derde leefgroep ondersteunt o.m. voor niveaulezen.

De school beschikt over instrumenten die signalering en analyse van leer- en ontwikkelingsproblemen mogelijk maakt. Deze worden als basis gebruikt voor informele kindbesprekingen, overleg op niveau van het team en MDO-gesprekken in aanwezigheid van een CLB-afgevaardigde. Dit kan aanleiding geven tot het opstellen van een individueel handelingsplan, het installeren van individuele leertrajecten en het toepassen van sticordimaatregelen. Een aantal leerkrachten hebben drie individuele en/of groepshandelingsplannen uitgewerkt ook al vinden zij die niet alle even zinnig. Het handelingsplan is goed gestructureerd met gegevensverzameling, doelstellingen, begeleiding en evaluatie. De kwaliteit van invulling is leerkrachtafhankelijk. Doorgaans is het aandeel van de leerkracht te weinig uitgeschreven. Er zijn twee logboeken die de ondernomen stappen in kaart brengen, documenten zitten verspreid overheen klasleerkracht en zorgcoördinator wat verholpen zou worden door het invoeren van een gedigitaliseerd systeem. Het aantal zittenblijvers, doorverwijzingen en kinderen met binnen- en buitenschoolse therapeutische ondersteuning is hoog. De school dient hier waakzaam te zijn dat de toegenomen zorgverstrekking geen aanleiding geeft tot stigmatiseren en problematiseren en dat het deficitdenken niet te sterk aangewakkerd wordt.

De school is erin geslaagd om de methodiek ter bevordering van relatiewijzen ingang te doen vinden en heeft deze geïntegreerd in de werking van in de gehele basisschool.

Het ontbreekt soms aan een zicht op de doeltreffendheid van de ondernomen zorgacties waarbij output als een van de elementen wordt aangewend. Het zou goed zijn indien het rendement van de inspanningen rond technisch lezen bekeken wordt ook de resultaten van de testings hierop te betrekken. Is de leerwinst groter dan verwacht? Afstemming en afspraken tussen de kleuterafdeling en de lagere afdeling omtrent wederzijdse verwachtingen en afstemming tussen documenten en instrumenten zoals klasscreenings, MDO-verslagen, verslagen van andere vormen van overleg, observatiedocumenten, woordrapporten, resultaten gestandaardiseerde tests kunnen de efficiëntie verder verhogen.

Op vlak van zorgverbreding is het team voortdurend in ontwikkeling. Het team overweegt een digitalisering van het zorgsysteem waarbij ook het woordrapport in het leerlingvolgsysteem wordt geïntegreerd.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Er heerst een democratisch beleid waarbij de meeste beslissingen in onderling overleg worden genomen. Sommige beslissingen geeft de directeur uit handen en andere beslissingen neemt ze zelf waardoor ze directiever wordt ervaren in vergelijking tot haar voorganger. De ouders hebben adviesrecht onder meer via de ouderraad. De directeur probeert een balans te vinden in de grote hoeveelheid aan taken en verantwoordelijkheden en wil graag haar pedagogisch beleid versterken. Zij investeert eveneens in een marketingbeleid en welzijnsbeleid voor haar school. Op niveau van scholengroep is zij lid van de cel preventie en ook van de commissie algemeen beleid en de commissie pedagogisch beleid. Zij kent de kinderen op school en voert ook gesprekken met ouders. Zij ondersteunt door concrete hulp zoals aanbieden van differentiatiemateriaal, een lestijd Frans geven, een toezicht overnemen, een LVS-test afnemen, ... en is alert om ook het positieve te zien en attent te zijn. De directeur doet klasbezoeken en de nagesprekken worden als ondersteunend en verrijkend ervaren. De functioneringsgesprekken zijn gericht zowel op wat goed loopt als op verbeterpunten. Verdere professionalisering op vlak van de didactiek van het kleuteronderwijs kan haar pedagogisch beleid versterken.

De leefschoolpedagogie van Carl Medaer vormt de rode draad doorheen de werking. Recentelijk werd de visie van de school herbekeken en geactualiseerd op maat van hedendaagse, maatschappelijke tendensen. Het ervaringsgericht werken en het werken met interactiewijzers vormen twee belangrijke werkkaders die mee richting geven aan de praktijk.

Op school zijn er veel kansen tot overleg (teamvergadering, meeting, oudervergadering, forum, schoolraad, ...) en zijn er ook werkgroepen actief die vaak bestaan uit én ouders én begeleiders. Het leerkrachtenteam is het overlegforum waar de meeste beslissingen worden genomen. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid op vlak van voorzitter en verslaggever. Iedereen mag punten aanbrengen en is verantwoordelijk voor de sfeer. Er is een berichtenmap in het personeelslokaal en de verslagen van de teamsamenkomsten zijn op het elektronisch platform terug te vinden. Gezien de kleinschaligheid van de school zijn er ook tal van informele contacten. Het vele overleg geeft aanleiding tot de productie van ideeën en afspraken die recentelijk samengebracht zijn in het schoolwerkplan. De school beschikt ook over andere plannen zoals het gezondheidsbeleidsplan en het ICT-beleidsplan. De school beschikt nog niet over een talenbeleidsplan. Wat het talenbeleid betreft, bevindt de school zich nog in de informatiefase. De lagere afdeling zet in op taalinitiatie Frans vanaf de derde leefgroep. De begeleiders willen de kinderen op een speelse, muzische wijze in contact brengen met een vreemde taal.

De school blijft in beweging. Zij werkt met prioriteiten en er is een afstemming met de geprogrammeerde nascholingen. Visie-elementen en afspraken werden verzameld, geactualiseerd en gedigitaliseerd waardoor ze makkelijk consulteerbaar zijn. De tweejaarlijkse ouderevaluatie en de frequente, informele klasbezoeken door de directeur zijn belangrijke en waardevolle informatiebronnen. Er zijn vele evaluatiegegevens beschikbaar maar deze kunnen nog beter renderen op leerling-, klas- en schoolniveau. Op die wijze kan het inventariseren ook leiden tot doelgerichte en planmatige aanpakken op diverse niveaus. De directeur heeft zich ingeschreven op een nascholing rond outputbeleid. De evaluatieprocedure ten aanzien van het team omvat een planningsgesprek, twee functioneringsgesprekken en een evaluatiegesprek en is kwaliteitsvol uitgewerkt met aandacht voor sterktes en groeimogelijkheden.

Het gelijke onderwijskansenbeleid wil de school verder uitbouwen via een geïntegreerde aanwending van de SES-lestijden (Sociaal-Economische Status). In het kleuteronderwijs worden deze lestijden ingezet om taalzwakke kleuters te remediëren. In de lagere afdeling worden de beschikbare lestijden aangewend om de leefgroepwerking te versterken. De keuze van de school is niet gebaseerd op de analyse van data. De noden van de leerlingen werden nog onvoldoende in kaart gebracht. De school stelt nog geen operationele korte- en/of lange termijndoelen voorop om de gelijke onderwijskansen van alle leerlingen en in het

bijzonder de leerlingen die SES-lestijden genereren, te garanderen. De effecten van de hogervermelde (schoolorganisatorische) maatregelen heeft ze nog niet geëvalueerd.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- KLEUTER- EN LAGER ONDERWIJS
- De kindbetrokken, geïntegreerde en ervaringsgerichte aanpak
- De projecten, hoeken en kringen die zorgen voor samenhang tussen activiteiten en tussen leergebieden
- De ondersteunende infrastructuur met meestal een rijk aanbod aan materialen.
- Het werken volgens de onderliggende pedagogische en didactische bouwstenen voor wereldoriëntatie
- KLEUTERONDERWIJS
- Een brede aanpak die alle domeinen van wereldoriëntatie omvat met bijzondere aandacht voor het domein mens
- De aandacht voor werkelijkheidsgericht onderwijs
- De ruimte voor exploreren, experimenteren en onderzoeken
- LAGER ONDERWIJS
- De gestructureerde aanpak van het leergebied wiskunde
- Actief leren met aandacht voor gevarieerde werk- en groeperingsvormen
- De preventieve basiszorg met aandacht voor differentiatie
- Het aandeel van de kinderen in de inhoud en het verloop van de projectwerking

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het werken met een meerjarenplan en volgens zelfgekozen prioriteiten
- Het aanmoedigen tot het volgen van nascholingen
- De achtergrondinfo te vinden op verschillende locaties en op het digitaal platform
- De implementatie op schoolniveau van het werken met relatiewijzen en het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling
- De structurering van de zorgwerking met bijhorende procedures en instrumenten
- De communicatie, samenwerking en betrokkenheid van ouders

Wat betreft het algemeen beleid

- Het democratisch beleid
- De contacten van de directeur met alle schoolparticipanten: kinderen, begeleiders en ouders
- De klasbezoeken en ondersteunende nagesprekken
- Het gedeeld en gedragen krijgen van de leefschoolpedagogie

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- KLEUTERONDERWIJS
- Verticale samenhang en afstemming met de lagere afdeling
- De evaluatie en het in kaart brengen van verworvenheden en vorderingen
- De ondersteunende zorgniveaus voor wiskunde
- Teamteaching als een kans om zorgverbredend te werken
- LAGER ONDERWIJS
- De verticale samenhang voor het leergebied wiskunde
- Functionele contexten als aanleiding tot het uitvoeren van wiskundige operaties
- Coöperatief uitwisselen van gevonden oplossingsstrategieën
- De evaluatie van het leergebied wereldoriëntatie
- De aandacht voor specifieke vaardigheden en het gebruik van referentiekaders voor tijd en ruimte

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doelgerichtheid van prioriteiten en teamgerichte nascholingen
- Het gericht organiseren van het leren van en met elkaar

- Het rendement van teamteaching binnen de preventieve basiszorg
- Het afstemmen van de werking en verwachtingen tussen beide afdelingen
- De diverse documenten rond zorg afstemmen en outputgegevens breder aanwenden
- Het deficitdenken zoveel mogelijk beperken

Wat betreft het algemeen beleid

- De aandacht voor outputgegevens en opbrengsten van ondernomen vernieuwingsacties

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- KLEUTERONDERWIJS
- De onderwijsdoelstellingen behorende tot het leergebied wiskunde gebruiken als referentiekader voor het onderwijskundig handelen.
- Het doelgericht plannen en wiskundig verrijken van activiteiten en speelwerkplekken zodat er voldoende ervaringskansen zijn voor alle ontwikkelingsdoelen van het leergebied.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het **lager onderwijs**.

BEPERKT GUNSTIG

voor het **kleuteronderwijs**
omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor
wiskundige initiatie

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 31-01-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Jan Devos de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	